

Information till nya och gamla medlemmar i Skeppsvik

2025-02-17

Som en bakgrund har vi lite information som vi har delat in i tre dokument som du kan ta del av i den ordning som känns rätt för dig.

- 1 Samfälligheten - Vad är och gör den?**
- 2 Service och aktiviteter i området med omnejd**
- 3 Lite historia om områdena Nävevarn och Skeppsvik - handlar detta dokument om**

3. Lite om områdets historia

Skeppsvik var fram till 1960-talet ett område med några få bondgårdar, och några gruvhål från järnbrukstiden. Här finns flera områden som av länsstyrelsen utmärkts som fornminnen. På 1970-talet började Gränges Mark sälja tomterna som bebyggdes av olika sportstugeföretag. Några få medlemmar i föreningen har bott här sedan dess.

Redan under medeltiden förekom hyttverksamhet utefter Näveån.

Nävevarn omnämns första gången 1308 i ett skriftligt dokument då Magnus Ladulås söner, hertigarna Erik och Valdemar (kända från berättelsen om Nyköpings gästabud), gav bort kvarnen i det som de kallade "Nefw" till fogden på Nyköpingshus. 1447 bedrevs viss gruvdrift i Näfvevarns berg och här fanns en enkel hytta för järnframställning. 1571 fanns en mjöl- och sågkvarn. Allt byggde på kraften från Näveån som forsade ner mot Bråviken.

Nävevarns bruk anlades 1623 och övertogs 1660 av bröderna de Besche som startade en storskalig bruksrörelse, med egen masugn, under namnet Näfvevarns styckebruk.

Till att börja med bestod tillverkningen främst av kanoner. Behovet var stort, eftersom Sverige låg i ständiga krig under 1600-talet, och bruket utvecklades snabbt.

1719 härjade ryska trupper längs hela den svenska ostkusten och stora delar av Nyköping, liksom Nävevarns bruk, brändes ner, men bruket återuppfördes och 1723 var i gång igen.

1806 övertogs bruket av Gustaf Adolf Sederholm och produktionen flyttades mot gjutjärnsföremål som vedspisar, kaminer och stekpannor.

På 1920-talet etablerade bruket samarbete med skickliga konstnärer och arkitekter som Folke Bensow, Gunnar Asplund och Carl Hörvik. Med deras bänkar, bord, fontäner och urnor i gjutjärn blev bruket ett av Sveriges främsta designföretag. Bergslagsurnan och flera andra berömda föremål kan beskådas utanför hembygdsgården. De är numera hett eftertraktade av auktionsfirmorna.

Från 1963 gjöt ASEA i aluminium i bruket, men 2010 lades bruket definitivt ner.

Nu används lokalerna för vinterförvaring av fritidsbåtar.

Befolkningsmässigt var Nävevarn som störst 1970 med 1027 invånare. Idag bor ca 800 personer i samhället, men det finns tomtmark att bygga nya bostäder på, för att locka fler till det vackra Nävevarn.